

REDACTIONEEL GEDEELTE

DE EERSTE PROMOTIE

Zo heeft thans voor het eerst en onder verklaarbare en te verwachten grote belangstelling een tandarts de Nederlandse doctortitel verworven. Deze gebeurtenis aan de Groningse universiteit betekent een historisch moment in de wetenschappelijke en maatschappelijke ontwikkeling der tandheelkunde nadat in 1947 met de onderwijsvernieuwing de toegang tot de promotie werd geopend.

Wanneer te dezer plaatse aan de eerste wetenschappelijke bekroning van de tandarts-studie nieuwe stijl met de doctorale waardigheid, speciale aandacht wordt gewijd dan geschiedt zulks om meer dan een reden.

In de eerste plaats om het feit als zodanig en tevens om de vorm waarin de faculteit haar oordeel over de waarde van het proefschrift tot uitdrukking heeft gebracht.

Het is geen onverdeeld voorrecht om gelijk hier als pionier te fungeren. Het ligt voor de hand dat de deskundige kritiek in aandacht sterker gespannen is wanneer het om een novum gaat dan indien het een uit de reeks betreft. Dat het werk van de promovendus in kwestie het predikaat cum laude is waardig gekeurd getuigt enerzijds van de meer dan gemiddelde hoedanigheid der bewerking van het gekozen onderwerp, daarnaast is het een bewijs van de onbevangen gezindheid der faculteit tegenover het nieuwe instituut der tandheelkundige promotie.

Bij een gelegenheid als deze verwijlen de gedachten onwillekeurig ook bij de generatie, die voor het bereiken van een universitair gelijkwaardige positie voor de tandheelkunde een lange en taaie strijd heeft gevoerd, deels tegen vooroordeel, deels tegen wanbegrip. Zelfs de overheidspersonen op wier medewerking voor een hervorming van het onderwijs kon worden staat gemaakt, stuitten bij de goedbedoelde pogingen tot verwerkelijking op uiterlijk nauw verholen tegenstand, die bij de verdere uitvoering tot gelding kwam.

Toen in 1939 de eerste poging tot universitaire gelijkschakeling succes beloofde door de indiening van een desbetreffend wetsontwerp, bleek aldaar dat in wezen niets werd veranderd en alleen de bepalingen van de wet van 1878 naar de Hogeronderwijswet zouden worden overgebracht. De gehele opzet maakte de indruk dat er naar was gestreefd om van de kennelijk beoogde niet-gelijkwaardigheid met andere studierichtingen in de wet duidelijk te doen blijken, zowel door de afwijkende redactie der nieuwe artikelen als vanwege de afzonderlijke plaats in de H.O.W. die eraan was toebedacht. Ook bleven de tandartsen verstoken van het recht op de promotie. Het gewekte verzet deed het ontwerp reeds vóór de behandeling sneuvelen.

Gelijk voor zoveel was de tijd pas rijp geworden na de bevrijding en de instelling van de commissie-De Ranitz, genoemd naar haar voorzitter (thans burgemeester van Utrecht) gaf met haar rapport de stoot

tot de reorganisatie, die het tandheelkundig onderwijs een gelijkgerechtigde plaats in het universitaire verband zou inruimen.

Het is niet te verwachten dat van de door de wet van 1947 geboden toegang tot de promotie door velen van de nadien afgestudeerde tandartsen gebruik zal worden gemaakt. De automatische inschakeling in de militair tandheelkundige dienst na het behalen van de bevoegdheid verschuift de begeerde vestiging naar een niet onaanzienlijk later tijdstip. De wens om — eindelijk — zelfstandig werkzaam te kunnen zijn is moeilijk verenigbaar met het verrichten van een wetenschappelijk onderzoek en het bewerken van een proefschrift. Ook dwingende materiële factoren kunnen een onoverkomelijke hinderpaal vormen voor wie daartoe wel de nodige aspiraties koestert. Er geldt nu eenmaal een harde wet: *primum vivere* . . .

Desondanks zijn er ook tandartsen voor wie economische of persoonlijke omstandigheden geen beletsel vormen, alleen staan hun specifieke moeilijkheden in de weg. Wij denken aan degenen die stammen uit de periode waarin de wet van 1878 de tandheelkundige status bepaalde. Er is door de faculteiten te Groningen en Utrecht, die met de effectuering van het *jus promovendi* ambtshalve zijn belast, ernstig naar gestreefd om ook de tandarts oude stijl de toegang tot de promotie mogelijk te maken. Door ver gaande tegemoetkoming bij de onvermijdelijke examens heeft men ook voor vertegenwoordigers van die categorie het moeizame pad willen effenen. Niettemin zal voor menig collega, wiens capaciteiten niet tekort zouden schieten, de te overwinnen moeilijkheden een beletsel vormen om van de beschikbare faciliteiten gebruik te kunnen maken.

Dit geldt, zij het in gewijzigd aspect, ook voor functionarissen bij het huidige onderwijs voor wie van de verlichting der examens ongetwijfeld een grote aantrekkelijkheid uitgaat. Uit hoofde van de wetenschappelijke inslag hunner didactische verrichtingen ware niets meer verklaarbaar dan dat zij deze, men zou haast kunnen zeggen: natuurlijke bestemming zouden volgen. Maar ook voor hen keert de wal der dagelijkse verplichtingen het schip der academische aspiraties. Zonder roofofbouw te plegen op eigen energie en uithoudingsvermogen lijkt het welhaast onuitvoerbaar om twee heren gelijktijdig te dienen. En zo zullen zij de consequentie van hun tandheelkundige status hebben te aanvaarden, alleen vanwege de onverbiddelijkheid der omstandigheden. B.